

Oktatási Hivatal

A 2016/2017. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

MAGYAR NYELV

FELADATLAP

Munkaidő: 180 perc
Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz nem** használható! Esetleges javításaihoz (kifestő, korrektor helyett) áthúzást alkalmazzon!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli a központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 50 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: ..... oszt.: .....

Az iskola neve: .....

.....

Az iskola címe: ..... irsz. .... város

..... utca .....hsz.

Összes pontszám: ..... Pótlapok száma: .....

1. Írjon minél találóbb hasonlatot az alábbiakra!

a) valami nagyon könnyű: _____

_____

b) valaki feltűnően mosolyog: _____

_____

c) valaki vonzó: _____

_____

d) valaki gyorsan mozog: _____

_____

e) valaki állhatatlan: _____

_____

5	
---	--

2. Húzza alá a mondatokban az állítmányt! Nevezze meg az állítmány fajtáját!

a) Az a sarki ház ötven évvel ezelőtt a városi bíróság épülete volt. _____

b) A bátyámnak jövőre autója lesz! _____

c) Ti küldöttek vagytok? _____

d) Jól vagy már? _____

4	
---	--

3. A nyelvőrök gyakran hívják fel a figyelmet az idegen szavak beáramlásának veszélyeire. Ennek ellenére többen úgy vélik, hogy számos olyan helyzet van, amikor csak idegen szóval tudunk valamit pontosan kifejezni, megfogalmazni. Írjon 5-5 állítást mindkét álláspont védelmében!

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

10	
----	--

4. Gyűjtsön 6-6 szinonimát a megszokott és a szokatlan szavakhoz!

megszokott: _____

---

szokatlan: _____

6	
---	--

5. A megváltozott helyesírású szavak jegyzékéből emeltünk ki néhány szót, de nem mindegyiket az új helyesírási szabály alapján írtuk le. Húzza alá az új változat szerint írt szavakat!

sós kifli, Ivettel, kerékpárküllő, himnusszerű, szabadverseny, számon kér, útbaigazít, szó végi, árbóc, lámpabúra

6	
---	--

6. Milyen toldalék látható a szótó és a rag között? Nevezze meg pontosan a toldalék fajtáját, és írja be a megfelelő oszlopba az egyes szóalakokat elemeikre bontva!

	Toldalék neve:	Toldalék neve:
állnotok		
élnénk		
inna		
mondanod		
hinnétek		
kérnem		

4

7. Az utóbbi évtizedekben megfigyelhető, hogy az új szóalakok (neologizmusok) létrehozásában nagy szerepe van az igekötőknek. Az igekötős neologizmusok között különösen gyakori a be- igekötő, ezeknek a szavaknak az újszerűségét minden magyar anyanyelvű beszélő jól érzi.

Mit jelentenek az alábbi be- igekötővel ellátott szavak?

„Mert ha ezt lenyomom nekik szóban, anyám valahogy talán viselné, de száz, hogy apám beájulna.” (Apám beájulna)

Elég vicces, amikor a fekete nadrág alatt befigyel a fehér zokni.

Ki nem állhatom, ha Emese behisztizik.

A férj hazaér a munkából, és bepuszil két tányér bablevest.

Beújítottam egy körzőt a matekórára.

5

8. Ábrázolja az alábbi mondatot szerkezeete szerint! Jelölje a tagmondathatárokat!

„Aki ellensége a haladásnak, a jobbra törésnek, az emberi szellem feltétlen szabadságának, hazaáruló, ha örökösen nem is tesz egyebet, mint a nemzeti himnusz énekli.” (Ady Endre: A nacionalizmus alkonya)

5	
---	--

9. Egyszerűek vagy összetettek az alábbi mondatok? Indokolja válaszát! Ha szükséges, tegye ki a vesszőt a tagmondat határán!

a) Ránéztem és elolvastam az üzenetét.

---

b) A lány úszott és a fiúk is.

---

c) Elkértem és meghallgattam a tegnapi felvételt.

---

d) Magas volt a fa és szinte roskadozott a sok gyümölcstől.

6	
---	--

10. Értelmezze az alábbi közmondásokat!

Sok kéz hamar kész. _____

Aki a keserűt nem kóstolta, nem tudja, mi az édes. _____

Jankónak mondják, hogy János is értsen belőle. _____

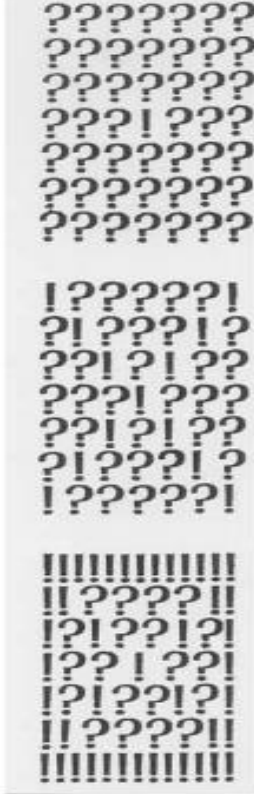

3	
---	--

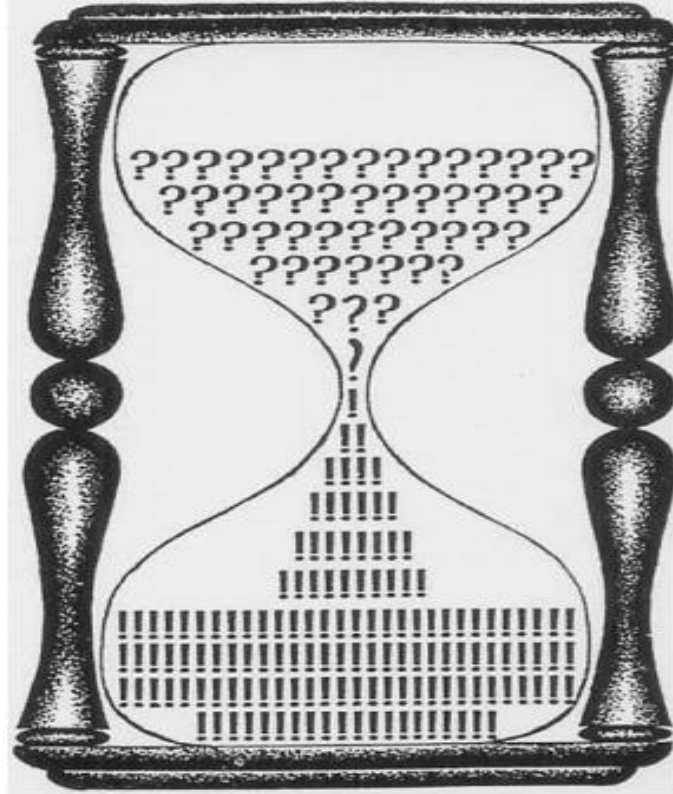
11. Értelmezze az alábbi két verset a jelhasználat szempontjából!

Foglalja össze 8-10 mondatban, hogy az írásjelek milyen tartalmi, stilisztikai, esztétikai szerepet töltenek be a két műben!

Tóth László:
Idegen elem és terjeszkedés

Tóth László: Mi történik
a homokóra nyakában? __ II.

10	
----	--

12. Milyen nyelvi jelenség okozza a hibát az alábbi mondatok szóhasználatában? Írja le a javított változatot!

a) Közös lónak túrós a háta.

---

b) Az oklevelet 1513-ban dotálták.

---

c) A repülőgéppel amerikai farmerok csoportja érkezett hazánkba.

---

d) Az épületkomplexust öt év alatt építették meg.

A közös hiba:

6	
---	--

13. Napról napra új szavak, kifejezések vesznek körül minket.

a) Csoportosítsa az alábbiakat szóalkotásmód szerint!

borsodikum, fesztiválóz, szegedikum, zivatarcella, csabaikum, bababarát, lángosda, tizenegyespárbaj, családállítás, billentyűz

---

---

b) Fogalmazzon a *szegedikum* szóhoz szócikket egy értelmező szótár számára!

5

14. Szigetvár ostromának évfordulóján idézzük a költő-dédunoka, Zrínyi Miklós szavait!

„Zrini Miklos kezének tulaidonitottam Szultán Szulimán halálát, : Horvát és Olasz cronikábul tanultam, az Törökök maguk is beszéllek, és vallyák. Hogy Istuánfi és Sambucus másképpen írja, oka az, hogy nem ugy nézték az magános való dolgoknak keresését, mint az országos dolognak historia-folyását: akarmint volt, ott veszet Szulimán Chászár, az bizonyos.”

a) Mi a szövegben a tényállítás?

---

b) Ki nézte, értelmezte Szulimán szultán halálát az országos dolognak historia-folyása szerint?

---

c) Keressen a szövegben három olyan nyelvi jelenséget, amely jellemző a Zrínyi-korabeli régi magyar nyelvre!

10

15. Ki képviseljen minket? Érveljen elhatározása mellett!

Iskolája számára először nyílik lehetőség arra, hogy képviseltesse magát egy európai találkozón, Krakkóban. Ezen a találkozón az iskolák diákküldöttei vesznek részt, akik bemutatják intézményeiket, és partneriskolát keresnek saját projektjeikhez. A képviselők feladata tehát kettős: sikeresen, élményszerűen be kell mutatniuk iskolájukat, illetve

kapcsolatot kell teremteniük más intézmények képviselőivel. A találkozón a nyilvános előadásokat mindenki a maga anyanyelvén tarthatja, a tolmácsolás angol nyelven folyik. A képviselőkre nézve általános elvárás, hogy 16-18 év közöttiek legyenek, és megfelelően tudjanak angolul.

Őn tagja annak az iskolai bizottságnak, amely kiválasztja a jelentkezők közül a diákképviselőt. Azok jutnak majd tovább, akik mellett egynél több bizottsági szavazat szól.

Alább olvashatja a bizottság titkára által összeállított rövid leírásokat a pályázókról. Fontolja meg, hogy a fenti feladatra közülük kit jelölne! Egyetlen jelöltje lehet. Írja le legfeljebb 300 szóban, hogy ki mellett döntött! Érveljen elhatározása mellett úgy, hogy kitér minden lehetséges szempontra!

F. Ágnes, 11. osztályos tanuló

Kitűnő tanulmányi átlaggal és középfokú angol nyelvvizsgával rendelkezik. Tagja az Olvasó Körnek, amelynek résztvevői olvasmányélményeiről írnak és osztanak meg szellemes blogbejegyzéseket. Kedvenc tantárgya a földrajz. Társai segítőkész, barátságos és megbízható diákként ismerik, aki mindent megtesz a közös ügyekért. Tanárai szerint írásban mindig kiválóan teljesít, de a szóbeli feleletek, a nyilvános megszólalások során igencsak lámpalázás – sokat kell gyakorolnia ahhoz, hogy magabiztosnak érezze magát. Prezentációs feladatokat már vállalt, és másoknak is sokat segített látványos előadások megtervezésében.

K. Máté, 11. osztályos tanuló

Közepes tanuló, akinek angoltól felsőfokú nyelvvizsgálója van és – a családi kötődés miatt – lengyelül is tud egy kicsit. Igazi közösségi ember, minden összejövetel középpontja; könnyen ragadja magához a szót, és magabiztosan magánál is tartja. Osztálytársai közül van, aki nagyon szereti, mások kissé harsánynak tartják. Az órai munkája egyenetlen, figyelme néha elkalandozik; azonban, ha összpontosít, kiválóan tud teljesíteni. Legjobban a történelmet szereti. Nagy kedvvel vitatkozik egy-egy témáról, szereti, ha másokat meg tud győzni, és elégedetlen, ha ez nem sikerül. Szívesen vesz részt az iskolarádió munkájában is, leginkább a műsorvezetés vonzza.

R. Ferenc, 10. osztályos tanuló

Jeles tanuló, akinek már megvan a német nyelvvizsgálója, az angolra éppen most készül – de filmeket néz, és nehézség nélkül olvas már régóta ezen a nyelven is. Szüleivel két évig élt Németországban, egy kulturálisan sokszínű általános iskola diákja volt. Informatikusnak készül, különösen érdeklik a prezentációs technikával kapcsolatos fejlesztések, programok. Mindene a versengés, a legjobb szeretne lenni mindabban, amihez hozzáfog. Közösségében gyakran pizskálják azzal, hogy csak a maga érdekét nézi. Nem szereti a 'felesleges barátkozást', a kapcsolatokat tőkének is tekinti, a jövőbeli érvényesülés zálogának véli. Tanáraitól legtöbbször dicséretet kap megbízhatóan jól elvégzett feladataira.

A. Gergő, 12. osztályos tanuló

Jeles tanuló, felsőfokú angol és középfokú német, illetve francia nyelvvizsgálóval. Színjátékosként tagja a Dráma Körnek és a Történelem Klubnak. Leginkább a nyelvek és kultúrák érdeklik: tanul latinul és kínaiul is. Minden közösség szívesen fogadja be, mert kedves és megértő. Kerüli a konfliktusokat, de a véleményét azért megosztja másokkal, ügyelve arra, hogy ne sértsen meg senkit. Nem kezdeményező típus, szívesen várja, míg másokhoz csatlakozhat – mondják róla a többiek. Színesen és jól ad elő, de nem vágyik mindig a szereplésre, vannak visszahúzódnóbb napjai is. Az órákon néha elálmodozik, általában azért helyén van az esze. Jó elemző, érdekli a közélet, aktív hírfogyasztó, találó kritikai meglátásait tanárai is dicsérik.

N. Annamária, 12. osztályos tanuló

Jó tanuló, angoltól középfokú nyelvvizsgát tett. Öt esztendő óta zongorázik, az utóbbi időben érdeklődése a jazz felé fordult. Játékával már sokszor kápráztatta el az iskola közönségét is. Saját Youtube csatornáján klasszikus darabokat játszik el jazz-feldolgozásban, úgy, hogy beszél is a módszeréről. Kisvideói tehetségről és ízlésről árulkodnak – követőinek száma egyre nő. Kedvenc tantárgya a matematika: szereti az érdekes feladatokat, és szívesen vitatkozik a megoldás lehetőségeiről. Osztálytársai örömmel beszélgetnek vele mindenről, bár néha kissé meglepetten reagálnak egyedi megközelítéseire. Tanárai izgalommal figyelik személyisége formálódását, nem mindig tudják kiszámítani, hogy mi várható tőle.

V. Luca, 10. osztályos tanuló

Jeles tanuló, versenyszerűen sportol, készül az angol középfokú nyelvvizsgára, nyertese a Jó tanuló, jó sportoló pályázatnak. Feladatait mindig igényesen és fegyelmetten végzi el. Nem bulizós típus, ezt feszes napirendje sem engedi. Kitartásával minden sportnapon példát mutat osztálytársainak, akik becsülik, bár egy kicsit titokzatosnak tartják. Kedvenc tantárgya a biológia, gondolkodik az orvosi pályán is. Szeret a lényegre koncentrálni, hamar észreveszi, hogy környezetében kire számíthat. Amire vállalkozik, azt jól elvégzi. Kerüli a humorizálást vagy a felesleges szócseplést. Tanárai a jó teljesítmény mellett sokszor kérik, hogy érzelmeit is mutassa ki.

ÉRTÉKELÉS

Sor-szám	A feladat típusa	Elérhető pontszám	Elért pontszám (A javító tanár tölti ki)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV bizottság tölti ki)	OKTV bizottsági tag aláírása
1.	Frazeológia / Stilisztika	5			
2.	Mondattan	4			
3.	Retorika	10			
4.	Lexikológia	6			
5.	Helyesírás	6			
6.	Morfológia	4			
7.	Lexikológia	5			
8.	Mondattan	5			
9.	Mondattan / helyesírás	6			
10.	Frazeológia	3			
11.	Stilisztika / szövegalkotás	10			
12.	Nyelvhelyesség / szókinccs	6			
13.	Lexikológia / szövegalkotás	5			
14.	Nyelvtörténet/szövegértés	10			
15.	Szövegtan / retorika	15			
Összesen:		100			

Dolgozatát beadta: ..... óra ..... perckor

A dolgozat írását *felügyelő tanár* aláírása: .....

Összpontszám: .....

A dolgozatot *értékelő tanár* aláírása: .....